

A RAJKA ÉS VIDÉKE TAKARÉKSZÖVETKEZET 2009. ÉVI ÜZLETI ÉVRŐL SZÓLÓ NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALI KÖVETELMÉNYÉNEK TELJESÍTÉSE

I. A kockázatkezelési elvek, módszerek:

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet (a továbbiakban: Takarékszövetkezet) mindenkor úgy alakítja kockázatvállalását, kockázatkezelési és a belső tőke megfelelés értékelési folyamatát, hogy az ne veszélyeztesse a biztonságos működését.

A főbb követelmények a következők:

1. A számítások alapján meghatározott belső tőkeszükségletnek mindig megfelelő tőketöbbletet kell biztosítani a szabályozás által meghatározott minimális tőkekövetelmény felett. *(Biztonságos működés elve)*
2. A kockázatkezelési módszerekért, a kockázatok mértékének behatárolásáért, figyeléséért és jelentéséért felelős személyek nem végezhetnek olyan tevékenységet, amelyek az érintett kockázatokat hordozó üzleti tevékenységgel vagy azt támogató tevékenységekkel összefüggnek. *(Összeférhetlenség elve)*
3. A Takarékszövetkezet kockázatokat csak a belső szabályokban meghatározott keretek között és mértékig vállal. *(Óvatosság elve)*
4. A Takarékszövetkezet minden lényeges kockázatát azonosítja, méri, figyeli és jelentést készít róluk. A számszerűsíthető kockázatokat limitekkel és a szükséges belső kontrollokkal kezeli, a nem-számszerűsíthető kockázatoknál kontrollokat alkalmaz és a kockázatok alakulásáról rendszeres jelentést készít. *(Lényeges kockázatok kezelésének elve)*
5. A kockázatkezelési módszereknek és kontrolloknak, és a kockázatkezelés költségeinek arányban kell állni a kockázat mértékével, bonyolultságával. *(Költség-haszon elve)*

A Takarékszövetkezet kockázati stratégiája a belső tőkeellátottság biztosítására irányul, az üzleti stratégiával összhangban bemutatja a kockázatokkal kapcsolatos általános irányvonalát.

A kockázati stratégia tartalmazza a hitelintézet kockázatokhoz és kockázatkezeléshez való viszonyát, és az alábbi témakörökre terjedhet ki:

- 1) Kockázatvállalási politika
- 2) Kockázati étvágy, kockázatvállalási hajlandóság
- 3) Kockázati szerkezet
- 4) Kockázatkezelés szervezete

1) Kockázatvállalási politika:

A Takarékszövetkezet által alkalmazott belső szabályzatai tartalmazzák a kockázatvállalási és kockázatkezelési elveket, és mindazokat az előírásokat, kockázatkezelési célokat, amelyeknek az egységes alkalmazását a vezetés az egész intézményen belül elvárja.

Ezek az elvek a következők:

- a prudens kockázatvállalás elve,
- az elfogadott legjobb piaci gyakorlat alkalmazásának elve,
- az összeférhetetlenség kezelésére és elkerülésére kialakított elv, valamint
- az új tevékenységek, üzletágak, termékek indításakor kockázatkezelési szempontjainak figyelembe vétele.

2) Kockázati étvágy, kockázatvállalási hajlandóság:

A Takarékszövetkezet kockázati étvágya, kockázatvállalási hajlandósága azt mutatja, hogy

- milyen típusú és milyen mértékű kockázatot képes felvállalni,
- a felvállalt kockázatból milyen mértékű megtérülés várható,
- rendelkezik-e valamely területen komparatív előnnyel, továbbá
- milyen módon ellenőrzi és jelenti a kockázatokat.

A Takarékszövetkezet nem folytat számára jogszabály által tiltott tevékenységet.

3) Kockázati szerkezet:

A kockázati szerkezet alakulása arra ad választ, hogy a korábbi állapotokhoz képest milyen változások figyelhetők meg a kockázati profilban, és ezt hogyan kezeli a Takarékszövetkezet, belsőleg azonosíthatók-e újabb kockázattípusok, és szükséges-e utánuk pótlólagos tőke képzése. A kockázati szerkezetet a Takarékszövetkezet a tárgyévve, a tárgyévet megelőző időszakra, a jövőre vonatkozóan pedig a stratégiai tervével azonos időszakra dolgozza ki.

A szabályozási tőkekövetelmény méréséhez alkalmazott, a szabályozás szerint választható módszerek:

- *Hitelezési kockázat* - sztenderd módszer
- *Hitelkockázat mérséklés* - pénzügyi biztosítékoknál: egyszerű módszer, garanciák, készfizető kezessége esetében sztenderd módszer
- *Partnerkockázati kitettségek*: eredeti kockázat módszere
- *Devizaárfolyam kockázat* - sztenderd módszer
- *Működési kockázat* - alapmutató módszer

4) Kockázatkezelési szervezet:

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet szervezeti felépítésében a belső ellenőrzés, a kockázatkezelés tevékenysége egymástól, valamint az egyéb szervezeti egységtől is elkülönül.

A 3 fő belső ellenőr szakmai irányítását a Felügyelő Bizottság végzi. A belső ellenőrzés tevékenységét önállóan, az ellenőrzési tervben foglaltaknak megfelelően látja el. A kockázatokat a belső ellenőrzés rendszeresen vizsgálja. Az ellenőrzés eredményéről tájékoztatja az Ügyvezetést és beszámol a Felügyelő Bizottságnak.

A Takarékszövetkezet a kockázatok alapos figyelésére, elemzésére egy kockázatkezelő munkakört alakított ki, de a kockázatok előzetes kiszűrésében alapvetően az illetékes döntési szinteken lévő személyek is részt vesznek. Az ügyintéző szervezeten belül 1 fő kockázatkezelő munkatárs tevékenységét közvetlenül az elsőszámú ügyvezető (elnök-ügyvezető) irányítása alatt látja el. Ezen kívül 1 fő kockázat elemzőt is alkalmaz.

Az ő fő feladatát képezi - többek között - a hitelezés közvetlen területén a preventálás, valamint a folyósítás előtt lévő hitelek kockázati elemzése mellett az utókezelés, a minősített hitelek kezelésének szakmai összefogása.

A Takarékszövetkezet együttműködik az OTIVÁ-val az alábbi területeken:

- Módszerek fejlesztése, módszertani kérdések
- Elemzések, dokumentumok tartalmi elemeinek kialakítása
- Belső, valamint az OTIVÁ-nak szóló jelentések tartalmi és formai követelményeinek kialakítása
- Adatgyűjtés, adatszolgáltatás, adatminőség ellenőrzés
- Belső szabályzatokkal kapcsolatos sztenderdek kialakítása, belső tőkeszámítással kapcsolatos feladatok megoldása

A kockázati stratégiát Nusser Györgyné elnök – ügyvezető készíti el, és az Igazgatóság hagyja jóvá. A kockázati stratégiában foglaltak évente egyszer felülvizsgálatra kerülnek.

A tőkemegfelelés elengedhetetlen része a kockázatok mérése és a kockázatokra elkülönített tőkének a tényleges kockázatokkal történő összevetése. A Takarékszövetkezet rendszeresen végzi a kereskedési könyvi kockázatok, illetve a tevékenység egészében felmerülő árfolyam- és árukockázat szabályozás által megadott módszerekkel történő felmérését, a kockázatokhoz tartozó tőkekövetelmény meghatározását, illetve annak áttekintését, hogy a kimutatott tőkekövetelmény folyamatosan rendelkezésre áll-e.

A Takarékszövetkezet azzal is törekszik a kockázatmérséklésre, hogy a hitelezési tevékenysége keretében a kockázatvállalással járó ügyletek engedélyezésekor a követelését fedezetekkel kell biztosítani.

A hitelbiztosítéki szerződéseknek jogilag érvényesnek és bírósági úton végrehajthatóknak/kikényszeríthetőnek kell lenniük.

A Takarékszövetkezetnél az ügylet fennállása alatt a folyamatos utógondozás végzése kötelező, amelynek keretében többek között a biztosítékok meglétét, állagát is rendszeres időközönként - esetenként helyszínen is - ellenőrizni kell.

A felülvizsgálatkor az ellenőrzésnek ki kell térnie arra is, hogy a biztosíték állaga, értéke forgalmazhatósága vagy jogi státusa nem sérült-e a Takarékszövetkezet hátrányára.

Az adós pozíciójának romlása esetén, illetve fedezet értékének elvonásának vagy csökkenésének megállapításakor azonnal intézkedni kell. (Pótlásról gondoskodni vagy a Ptk-ban lefektetett joggal élni.)

Lényeges kockázatok és a kapcsolódó tőkeszükséglet meghatározása

A Takarékszövetkezet lényegesnek minősít minden olyan kockázati típust, amelyre az alábbi feltételek valamelyike teljesül:

- A. a szabályozás szerint a Takarékszövetkezetnek a kockázat fedezetére a minimális tőkekövetelmény számításánál szavatoló tőkével kell rendelkeznie;
- B. amelyből származó potenciális veszteség mértéke - Takarékszövetkezet vezetőségének szubjektív értékelése szerint - egy év alatt meghaladhatja a szavatoló tőke 10%-át,
- C. a PSZÁF a kisintézmények szempontjából általában lényegesnek tartja:

A Takarékszövetkezet a lényegesnek minősített kockázatait az alábbiak szerint csoportosítja:

- az 1. pillér alatti kockázatok, amelyekre a szabályozás meghatározza a minimális tőkekövetelmény számításának lehetséges módjait;
- az 1. pillér alatt nem kezelt kockázatok, amelyek számszerűsíthetők, illetve mutatószámokkal mérhetők, ezért limitekkel kezelhetők. Ide tartoznak a koncentrációs kockázatok, a nem-kereskedési könyvi kamatkockázatok, és a likviditási kockázat;

- az 1. pillér alatt nem kezelt kockázatok, amelyek nem-számszerűsíthetők, csak minőségi ismérvekkel becsülhetők, ezért limitekkel nem, hanem csak egyéb kontrollokkal ellenőrizhetők;
- a Felügyelet által kiadott, jelenleg a SREP Kézikönyv 1. számú mellékletében felsorolt, különösen kockázatosnak tekintett portfóliók és termékek, úgymint a Jen alapú hitelezés, hitelezési feltételek fellazulása lakossági szegmensben, gépjármű finanszírozás, hitelnyújtás Magyarországnál alacsonyabb szuverén hitelminősítésű országban rezidens adós számára, országhatáron átnyúló szolgáltatások, illetve fióknyitás külföldön, pénzügyi vállalkozás tevékenységét refinanszírozó hitel, valamint faktoring állományok kockázatai. Ezek a hitelezési kockázat kezelésén belül követendők nyomon. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet a kockázatos portfóliók közt szereplő tevékenységek közül 2009. évben egyiket sem végezte, így ezek után tőkeszükséglet nem keletkezett.

II. Szavatoló tőkével kapcsolatos információk

Az alapvető tőke összege 1 738,043 millió Ft, a járulékos tőke összege 270,213 millió Ft, kiegészítő tőke elem nincs.

Az alapvető tőke pozitív összetevői: 1 755,394 millió Ft,
negatív összetevői: 17,351 millió Ft.

A járulékos tőke pozitív összetevői: 270,213 millió Ft,
negatív összetevő: nincs.

A Hpt. 5.sz. melléklet 13. pontja szerinti korlátozások figyelembevételével meghatározott alapvető és járulékos tőke összege: 2 008,256 millió Ft, a Hpt. 5.sz. melléklet 14. pontjának c. alpontjában meghatározott levonandó értékek: 0 Ft.

A Hpt. 5.sz. melléklet 17. pontja szerinti érték: 2 008,256 millió Ft.

III. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet tőkemegfelelése

Belső tőkekövetelmény számítási eljárás:

A belső tőkekövetelmény számítás egy olyan eljárás, amely biztosítja azt, hogy mind az irányítási, mind a felügyelői funkciót ellátó vezető testületek

- megfelelően azonosítják, mérik, összesítik az intézmény kockázatait,
- az intézmény kockázati profiljának megfelelő tőkét tart,
- megfelelő kockázatkezelési rendszert működtet és azt folyamatosan fejleszti.

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet elvégezte belső tőkekövetelmény számítását. A kockázatok fedezésére 1 792,249 millió Ft tőkeszükségletet határozott meg.

A hitelezési kockázatra tekintettel képzett tőkeszükséglet meghatározása az alábbi koncepció szerint történik:

- *tőkeszükséglet = kockázattal súlyozott kitettség 8%-a*

A Takarékszövetkezet a hitelezési kockázat tőkekövetelményének meghatározását a sztenderd módszerrel végzi.

A kockázattal súlyozott kitettség érték a szavatoló tőkéből le nem vont kitettség - a külön jogszabályban meghatározott - kockázati súllyal szorzott értéke.

A sztenderd módszer alkalmazása esetén a kockázattal súlyozott kitettség érték meghatározásakor minden kitettséget be kell sorolni a következő kitettségi osztályok valamelyikébe:

- központi kormánnyal vagy központi bankkal szembeni kitettség,
- regionális kormánnyal vagy helyi önkormányzattal szembeni kitettség,
- közszektorbeli intézménnyel szembeni kitettség,
- multilaterális fejlesztési bankkal szembeni kitettség,
- nemzetközi szervezettel szembeni kitettség,
- hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitettség,
- vállalkozással szembeni kitettség,
- lakossággal szembeni kitettség,
- ingatlanfedezett kitettség,
- késedelmes tétel,
- fedezett kötvény formájában fennálló kitettség,
- értékpapírosítási pozíció,
- kollektív befektetési értékpapírban fennálló kitettség, vagy
- egyéb tétel.

A felsorolt kitettségi osztályokba besorolt kitettséghez a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII.30.) Korm. Rendeletben meghatározott kockázati súlyt kell alkalmazni.

A kitettség sztenderd módszer szerint számított értéke:

- eszköz esetén annak könyv szerinti értéke,
- kitettségnek minősülő mérlegen kívüli kötelezettségvállalás esetén a nyilvántartás szerinti értékének egyedileg megképzett kockázati céltartalékkal csökkentett összegének a külön jogszabályban meghatározott ügyletkockázati súllyal megszorított értéke,
- származtatott ügylet esetén a külön jogszabályban meghatározott módszerek valamelyike szerinti számított érték, vagy
- repóügylet, értékpapír- vagy árukölcsönzési ügylet esetén a külön jogszabályban meghatározott módszerek valamelyike szerinti számított érték.

Tőkekövetelmény kitétségi osztályonként

Adatok: M Ft

SA módszer tőkekövetelménye kitétségi osztályok szerint	1 287,941
Központi kormányok és központi bankok	0
Regionális kormányok, vagy helyi önkormányzatok	7,188
Közszektorbeli intézmények	0
Multilaterális Intézmények	-
Nemzetközi szervezetek	-
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	121,849
Vállalkozások	136,236
Lakosság	238,686
Ingatlannal fedezett követelés	518,687
Késedelmes tételek	126,806
Fedezett kötvények	-
Kollektív befektetési értékpapírok	-
Egyéb tételek	138,489

Hitelezési és felhígulási kockázat

Késedelmes tétel a kilencven napot meghaladóan, lényeges törlesztési késedelembe esett tétel.

Az ügyfélnek a Takarékszövetkezettel szembeni kilencven napon vagy három hónapon keresztül folyamatosan fennálló olyan késedelmes fizetési kötelezettsége minősül lényegesnek, amelynek összege meghaladja

a) lakossággal szembeni kitétség esetén:

1. a késedelembe esés időpontjában érvényes legkisebb összegű havi minimálbért,
vagy

2. az ügyfél szerződés szerinti összes kötelezettségének kettő százalékát vagy az egy havi törlesztő részletet, és

b) az a) pontban meghatározott kitétségi osztályba tartozó kitétségen kívül bármely más kitétségi osztályba tartozó kitétség esetén

1. a kettőszázötvenezer forintot,
vagy

2. az ügyfél szerződés szerinti összes kötelezettségének kettő százalékát.

A kilencven napot meghaladóan késedelembe esett, lakóingatlanon alapított jelzálogjoggal fedezett eredetileg 35%-os kockázati súlyozású kitétségnek az elszámolt értékvesztés és kockázati céltartalék értékével csökkentett részéhez 50%-os kockázati súly alkalmazható, ha az elszámolt értékvesztés és kockázati céltartalék értéke legalább a kitétség értékvesztés elszámolása és kockázati céltartalék képzése előtti bruttó értékének 20%-a.

Egyébként 100%-os kockázati súlyt kell rendelni.

A kilencven napot meghaladóan késedelembe esett, és lakóingatlanok nem minősülő ingatlanon alapított jelzálogjoggal fedezett, eredetileg 50%-os kockázati súlyozású kitétségek az elszámolt értékvesztéssel és céltartalékkal csökkentett értékéhez 100%-os kockázati súlyt kell rendelni.

A késedelmes tétel fedezettel ellátott részének meghatározása esetében elismert hitelezési kockázatmérés-kló tétel vehető figyelembe.

Ha a késedelmes tétel nem elismert, de a PSZÁF által a hitelkockázat-mérés-klésre vonatkozóan meghatározottak szerint megfelelőnek tekintett, hitelkockázat-mérés-kló tétellel teljesen fedezett, valamint az elszámolt értékvesztés és kockázati céltartalék értéke legalább az értékvesztés elszámolása és kockázati céltartalék képzése előtti bruttó értéknek a 15%-a, akkor 100%-os kockázati súlyt kell alkalmazni.

Hitelminőség-romlás mérése

A hitelezési kockázat esetében a stressz teszt vizsgálat arra irányul, hogy egy éves időhorizonton a hitelportfólió minősége egy nagymértékű válság esetén miképp változik, és ennek következtében

- miként nő az értékvesztés és céltartalék képzés, és
- miként emelkedik a késedelmes követelések mögötti tőkeszükséglet.

A stressz teszt által mért tőkeszükségletet a két tényező eredményének összege adja.

A hitelezési kockázat számításokat a PSZÁF-nak az új tőke megfelelési követelményekre vonatkozó adatszolgáltatási táblázatai alapján kell számítani több lépésben. A stressz tesztben szerepeltetni kell minden olyan kitétségi osztályt, amelyben a Takarékszövetkezet nettó összkitétsége meghaladja az 5%-ot.

A számításra vonatkozó általános szabályok:

1.Mérlegen kívüli tételek lehívása

A mérlegen kívüli kötelezettségvállalások összegét csökkenteni kell, és a mérlegen belüliekét ugyanezzel az összeggel meg kell növelni, feltételezve a megnyitott hitelkeretek lehívását, illetve garanciák beváltását.

2.Ingatlan fedezetek romlása

Az ingatlanal fedezett kitétségek közül a fedezetek elfogadhatóságának romlása miatt át kell sorolni az ingatlanal fedezett kitétségek munkalapján belül a fedezetlen állományba a lakossági, illetve vállalkozói kitétségek közé, attól függően, hogy a kitétség fedezet nélkül melyik kitétségi osztályba tartozna.

3. Előre rendelkezésre bocsátott és előre nem rendelkezésre bocsátott fedezetek romlása

A garanciák és pénzügyi fedezetek fedezeti értékét 5%-kal csökkenteni kell és átsorolni a fedezett ügylet kitétségi osztályába.

4. Késedelmes tételek növekedése

A vállalkozói, a lakossági, az ingatlannal fedezett kitétségi osztályban lévő tételek, valamint az önkormányzati és a 100%-os közszektorbeli intézményekkel szembeni kitétségeket külön-külön át kell sorolni a késedelmes tételek közé.

5. Késedelmes tételek közé átsorolt állományok - értékvesztés hányadok - kockázati súlyozás

Az átsorolt ingatlannal fedezett kitétségeknél meg kell határozni az átsorolt tételek értékvesztés hányadát 20%-nál nagyobb értékvesztést feltételezve:

- 50%-os súlyozást rendelve a lakóingatlannal fedezett kitétség részekhez
- 100%-os súlyozást rendelve az egyéb ingatlannal fedezett kitétségekhez.

Az átsorolt állományokból a feltételezett értékvesztés hányad alapján meg kell határozni a 100%-os és a 150%-os kockázati súlyozás alá eső állományokat az alábbi tételeknél

- önkormányzatokkal szembeni kitétségek közül átsorolt tételek
- közszektorbeli intézményekkel szembeni kitétségek közül átsorolt tételek
- vállalkozói kitétségek közül átsorolt tételek
- lakossági kitétségek közül átsorolt tételek

6. Hitelintézetekkel szembeni kitétségek

- A magyar hitelintézetekkel szembeni kitétségeknél a stressz teszt során - az ország minősítésének romlásán kívül - más hatással nem kell számolni.
- A más országokban bejegyzett hitelintézetekkel szembeni kitétségek esetében (ha lényeges a kitétség) az állománynak a mellékletben meghatározott részét át kell sorolni a késedelmes tételek közé a 100%-os kockázati súlyozási kategóriába, megfelelő értékvesztés elszámolását feltételezve.

A késedelemnek és hitel-minőségromlásnak a szabályzatokban való megközelítése

1, Ügyfél,- és partnerminősítés:

Az ügyfél fizetési késedelme az ügyfél adósminősítésében, majd az adósminősítés felülvizsgálata során is jelentős szerepet játszik. Oly mértékű hitelkésedelem, amely kétes vagy rossz kintlévőség minősítési kategóriát keletkeztet, már a legkedvezőtlenebb ügyfél-minősítési kategóriát vonja maga után. Az újratárgyalt, prolongált hitel kizárhatja a legkedvezőbb ügyfél-minősítési kategóriába sorolást. Mivel az adósminősítés befolyásolja az egyedi minősítésnél a várható veszteség összegét, ezért közvetetten a fizetési késedelem összefügg a hitelminőség romlással.

2, Fedezetértékelés:

A kintlévőség fizetési késedelme kizárólag nagyon szélsőséges esetben hat a biztosíték fedezetértékére. Amennyiben, a Takarékszövetkezet a hátralékos hitelnél, megkísérel a biztosíték mobilizálását, érvényesítését és az - általános esetben bármely ok miatt - nem történik meg, akkor a Takarékszövetkezet az ügyfél egyedi minősítésénél az adott fedezet értékét várható veszteségsökkentő tételként már nem veheti figyelembe. Ezen az úton a fizetési késedelem közvetetten összefügg a hitelminőség romlással.

3, Kintlévőségek minősítése:

A kintlévőségek minősítése, értékvesztés elszámolása és céltartalék képzés rendje a Takarékszövetkezet ügyletminősítési és értékelési, a kintlévőségek értékvesztése és céltartalék képzés szabályai nevű szabályzatában (továbbiakban Ügyletminősítési szabályzat), az Eszköz-forrás értékelési szabályzatban és a Fedezetértékelési szabályzatban kerültek rögzítésre.

A 2009. 12. 31.-ig hatályos 250/2000 (XII. 24) kormányrendelet előírásainak figyelembevételével a Takarékszövetkezet elkészítette az „ eszköz-forrás értékelési ” szabályzatot. Az eszközök minősítése alapján az értékvesztések és a visszairások havonta kerülnek elszámolásra.

A lakossági hitelek és a 10.000 e Ft-ot meg nem haladó vállalkozói, önkormányzati és egyéb követelések besorolásánál egyszerűsített minősítési eljárást - elsősorban a késedelem időtartamához kötődően- alkalmaz. A fenti összeghatárt meghaladó követeléseket, valamint a hitelintézeteknél elhelyezett bankközi betéteket, a befektetési és forgatási célú értékpapírokat, a vagyoni érdekeltségeket, záloghiteleket, mérlegen kívüli kötelezettségeket összeghatártól függetlenül egyedileg minősíti a Takarékszövetkezet.

Egyszerűsített minősítés: A minősítési kategóriát az ügyfél fizetési késedelme határozza meg.

Minősítési kategória meghatározás:

I. Problémamentes követelések

Azon egyszerűsített eljárás alá tartozó kintlévőségek minősíthetők, ahol az adós (ügyfél) tőke és kamat fizetési vagy törlesztési késedelme

- vállalkozói hitelek esetében a 15 napot,
- lakossági hiteleknél a 30 napot nem haladja meg.

II. Külön figyelendő követelések

Azokat a kintlévőségeket és mérlegen kívüli tételeket, amelyek esetében az adós (ügyfél) tőke és kamat fizetési vagy törlesztési késedelme

- vállalkozói hitelek esetében a 16-60 napig,
- lakossági hiteleknél a 31-60 napig terjed.

III. Átlag alatti minősítésű követelések

Azon követelések, amelyeknél a követelések fizetési vagy törlesztési késedelme 61-90 napig terjed.

IV. Kétes minősítésű követelések

Azon követelések, amelyeknél a követelések fizetési vagy törlesztési késedelme 91-365 napig terjed.

V. Rossz minősítésű követelések

Azok a kintlévőségeit, amelyek esetében a követelések fizetési vagy törlesztési késedelme a 365 napot meghaladja.

Minősítési kategóriához értékvesztés kulcs meghatározás:

A Takarékszövetkezet az elszámolandó értékvesztés nagyságát az egyszerűsített minősítés hatálya alá tartozó tételek esetében a kintlévőség minősítési kategóriához rendelt fix értékvesztés %-kal határozza meg.

Egyedi minősítésekkel kapcsolatos értékelési szabályok:

A Takarékszövetkezet a minősítésnél a 250/2000 kormányrendelet 7. sz. mellékletében (továbbiakban korm. rendelet) meghatározott szabályok szerint jár el. A kintlévőségek minősítését több tényező figyelembevételével határozza meg.

A várható veszteség meghatározása az első lépcső. A meghatározás súlyponti eleme a fizetési késedelem, de emellett, szerepet játszik az ügyfél adósminősítése és az országkockázat.

A várható veszteséget csökkent(het)i a fedezetértékelési szabályzatban meghatározott fedezetek értéke. Az előbbi két tétel adja a nem fedezett várható veszteség értékét. A nem fedezett várható veszteség összegével megegyező értékvesztést számol el a Takarékszövetkezet a könyveiben. Az elszámolt értékvesztés %-a meghatározza az ügylet kintlévőség minősítési kategóriáját, így a hitelminőségét is.

Összegezve megállapítható, hogy a fizetési késedelem, az ügyféllel szembeni követelés - hitelezői oldalról nézve - egyik legfontosabb tulajdonsága, amely a hitelező szabályzataiban, ügyvitelében több fontos kérdést - így a követelés hitelminőségét is - alapvetően meghatározza.

A számviteli beszámítások utáni kitettség értékek hitelezési kockázat-mérséklés figyelembevétele előtti összege és a kitettség értékek átlagos értéke kitettségi osztályonként

Adatok: M Ft

Központi kormányok és központi bankok	8 266,961
Regionális korm., vagy helyi önkormányzatok	113,721
Közszektorbeli intézmények	0,0
Multilaterális Intézmények	0,0
Nemzetközi szervezetek	0,0
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	9 697,108
Vállalkozások	1 888,371
Lakosság	4 321,734
Ingatlannal fedezett követelés	13 346,057
Késedelmes tételek	1 220,046
Fedezett kötvények	0,0
Kollektív befektetési értékpapírok	0,0
Egyéb tételek	2 089,391

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezetnek határon átnyúló tevékenységre van engedélye, de jelenleg nem működtetjük.

A kitettségek gazdasági ágazatbeli megosztása

Adatok: M Ft

Ágazat megnevezése	2009	
	összeg	%
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás	3 370,942	24,9
Bányászat, bányászati szolgáltatás	0	0
Feldolgozó ipar	1 397,311	10,3
Villamos energia-, gáz-, gőzellátás, légkond.	621,643	4,6
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazd., szennyeződésmentesítés	5,000	-
Építőipar	1 573,899	11,6
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2 113,094	15,6
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	500,180	3,7
Információ, kommunikáció	21,090	0,2
Szállítás, raktározás	93,029	0,7
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	90,879	0,7
Ingtatlanügylek	2 637,660	19,5
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, adminisztratív és szolg. támogató tev.	415,397	3,1
Egyéb tevékenységek	694,401	5,1

Kitettségek hátralévő futamidő szerinti csoportosítása ügyfélkategória szerint

Adatok: M Ft

Ügyfélkategória	Hátralévő futamidő		
	Éven belüli	1-5 év között	5 éven túli
Önkormányzatok	42,169	17,442	73,590
Nem pénzügyi vállalk.	2 712,995	4 592,058	6 229,472
Lakossággal szembeni	138,248	813,250	4 791,674
Egyéni vállalkozók	681,821	158,170	968,785
Non-profit szervezetek	0,910	3,658	35,7

A kitétségekkel kapcsolatosan, amelyek esetében hitelminőség-romlás következett be az elszámlolt értékvesztés és a képzett céltartalékra vonatkozó adatok ügyfélkategóriánként

Adatok: M Ft

	Nyitó	Képzés	Felszabadítás	Záró
Értékvesztés				
- Jogi személyiségű vállalkozások	231,346	192,177	54,477	369,046
- Nem jogi személyiségű vállalkozások	46,162	22,624	8,035	60,751
- Egyéni vállalkozások	62,954	34,104	43,183	53,875
- Lakosság	308,072	169,510	87,514	390,068
- Önkormányzat	-	-	-	-
- Non-profit szervezetek	1,282	1,967	3,249	0
Céltartalék				
- Függő jövőbeni kötelezettség után	19,672	3,286	15,640	7,318

IV. Sztenderd módszer

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet a PSZÁF által elfogadott hitelminősítő szervezeteket fogadja el. A Takarékszövetkezet a hitelezési kockázat tőkekövetelményét a Hpt. 76/A.§ értelmében *sztenderd módszer szerint*, a hitelkockázat-mérséklés hatásának számítását a sztenderd módszer szerint, illetve a pénzügyi biztosítékok *egyszerű módszere* szerint számítja ki.

A sztenderd módszer alkalmazásánál a kockázattal súlyozott kitétség érték meghatározásához a Takarékszövetkezet minden kitétséget a Hkr.-ben meghatározott kitétségi osztályok valamelyikébe sorolja be.

A kitétség besorolásánál a Takarékszövetkezet figyelembe veszi a Hkr.-ben foglaltakat, a PSZÁF-nak szolgáltatandó adatokra vonatkozó PM rendelet előírásait, a PSZÁF-nak az adatszolgáltatással kapcsolatosan nyilvánosságra hozott útmutatásait, állásfoglalásait és egyéb iránymutatásait.

A központi kormányznak és a központi banknak van elismert külső minősítő szervezet általi hitelminősítése, ezért a központi kormánnyal és a központi bankkal szembeni kitétségnél a PSZÁF által a hitelminősítéshez hozzárendelt besorolás alapján az egyes besorolásokhoz a megadott kockázati súlyok alkalmazandóak. A további kitétségi osztályokhoz rendelt kockázati súlyok meghatározása ennek következménye.

V. Hitelezési kockázat-mérséklés

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet a tőkekövetelmény mérséklésénél nem számol a nettósításból adódó hatásokkal.

Biztosítékok értékelése

A Takarékszövetkezet által elfogadott fedezeteket fedezeti értékének számításának alapját

- az értékbecslésben meghatározott érték,
- a könyvszerinti érték,
- járművek esetében az EUROTAX katalógus összehasonlító árai képezik.

A Takarékszövetkezet az egyes fedezetcsoportokat

- érvényesíthetősége,
- értékállósága,
- ellenőrizhetősége
- alapján alakította ki.

Az elfogadott fedezetek lehetnek:

- Likvid fedezetek
- Közraktárjeggyel biztosított fedezetek
- Ingatlanok
- Egyedileg beazonosítható, nevesített ingóságok
- Egyéb fedezetek
- Garanciák, készfizető kezességek.
- Lakás-takarékpénztári szerződések engedményezésével
- Árbevétel engedményezésével
- Támogatások/hazai és EU-s/engedményezésével

Az elfogadott fedezetek további csoportosítás szerint lehetnek:

- az előre rendelkezésre bocsátott pénzügyi biztosítékok:
  - a Takarékszövetkezetnél óvadékként elhelyezett készpénz, vagy betét,
  - a nem hitelnyújtó pénzügyintézetnél óvadékként vagy letétként elhelyezett készpénz, vagy betét,
  - az életbiztosítási kötvény vagy szerződés, ha a hitelnyújtó hitelintézet javára az életbiztosítási kötvényből vagy szerződésből eredő követelésre zálogjogot alapítottak, valamint a
  - nem hitelnyújtó hitelintézet által kibocsátott értékpapír, ha azt a kibocsátó kérésre visszavásárolja
- az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek.

→ Garancia és készfizető kezesség

A Takarékszövetkezet nem fogadja el biztosítékként:

- a saját maga által kibocsátott, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírt,
- a hitelintézeti csoporthoz, pénzügyi holdinghoz, illetve vegyes tevékenységű csoporthoz tartozó másik vállalkozás által kibocsátott, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírt,
- a Takarékszövetkezet, vagy a hitelintézeti csoporthoz, pénzügyi holdinghoz, vegyes tevékenységű csoporthoz tartozó másik vállalkozás a Gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott közvetlen irányítását biztosító befolyása alatt álló részvénytársaság részvényét,
- olyan gazdasági társaság üzletrészét vagy részvényét, amely az adósban befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve amelyekben az adósnak befolyásoló részesedése van.

A Takarékszövetkezet a garanciát nyújtókat és kezességet vállalókat és azok hitelminősítési kategóriáját a következőkben teszi közzé:

1. Központi kormány és bank: BBB
2. Regionális kormány és helyi önkormányzat: BBB
3. Hitelintézet és befektetési vállalkozás: BBB
4. Hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozás: BBB

A Takarékszövetkezet hitelezési kockázat-mérséklésre a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. és az Agrár - Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány által nyújtott garanciák Magyar Állam általi viszont-garanciáját, valamint az egyéb állami készfizető kezességvállalást fogadta el.

A kitettségek összes értéke, amelyek esetében a Takarékszövetkezet készfizető kezességet, garanciát vett figyelembe 582,973 millió Ft.

Elismert pénzügyi biztosítékok és más elismert hitelkockázati fedezetek által fedezett teljes kitettségek értéke 2 308,472 millió Ft, mely kitettségi osztályonként az alábbi:

- Vállalkozás: 1 304,565 millió Ft,
- Lakosság: 438,858 millió Ft,
- Egyéb tételek: 565,049 millió Ft.

VI. Kereskedési könyv vezetésével kapcsolatos információk:

A Takarékszövetkezet 2009. évben a Kereskedési könyvet nem vezetett, mivel értékpapírjait nem eladási szándékkal vásárolta.

Kereskedési könyvben nem szereplő részvényekre vonatkozó információk:

A pénzügyi intézményekben lévő részvények mérleg szerinti értéke 90,474 millió Ft. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet nem rendelkezik olyan információval, mely a befektetések után értékvesztés elszámolását tette volna szükségessé.

Az előző évben értékpapír értékesítés nem történt, így értékesítésből származó eredmény nem keletkezett.

Kereskedési könyvben nem szereplő pozíciók:

A kamatkockázat az eszközök és források (mérlegen belüli és mérlegen kívüli) eltérő jellemzőinek eltéréséből keletkeznek. A banki könyvi kamatkockázat mérése sztenderd kamatláb változást feltételező duration gap módszer szerint történik, követve a PSZÁF 2/2008. számú módszertani útmutatóját.

A Takarékszövetkezet a lejáratlal rendelkező instrumentumok lejárat előtti előtörlesztését, a lejárat nélküli szerződések tartós részét, illetve a betétfelmondást nem modellezi.

A kamatkockázat mérése negyedévente történik.

A Takarékszövetkezet a duration gap módszer alapján banki könyvhöz tartozó instrumentumoknak nettó jelenérték változását méri. A mérés alapján kialakította devizanemenként a portfólió nettó jelenérték változását mutató arányt, amely az adott devizanemhez tartozó súlyozott összeg és a szavatoló tőke aránya.

Adatok: M Ft

Devizanem HUF	Súlyozott pozíció
2009.I.negyedév	18,947
2009.II.negyedév	16,413
2009.III.negyedév	8,948
2009.IV.negyedév	11,043

VII. Működési kockázattal kapcsolatos információk:

A Takarékszövetkezet a nem megfelelő belső folyamatok és rendszerek, külső események vagy a személyek miatt felmerülő, illetőleg jogszabály, szerződés vagy belső szabályzatban rögzített eljárás megsértése vagy nem teljesítése miatt keletkező, eredményét és szavatoló tőkéjét érintő - működési kockázat tőkekövetelményét az alapmutató módszerével számítja ki.

A működési kockázat alapmutató módszere szerinti tőkekövetelmény számítás elve azon alapul, hogy a működési kockázat a tevékenység méretével egyenes arányban növekszik, és a tevékenység mérete az irányadó mutatóval jól jellemezhető.

Az alapmutató módszere szerinti tőkeszámításhoz a Takarékszövetkezetnek az eredmény-kimutatás alapján kell kiszámolnia az irányadó mutatót az alábbiak szerint:

- Y a kapott kamat és kamat jellegű bevétel, valamint a fizetett kamat és kamat jellegű ráfordítás különbözete, és
- Y a bevételek forgatási célú részvényekből, részesedésekből (osztalékok, részesedések), kapott (járó) jutalék- és díjbevételek, pénzügyi műveletek nettó nyeresége és egyéb bevételek üzleti tevékenységből, valamint a fizetett (fizetendő) jutalék- és díjráfordítások, pénzügyi műveletek nettó veszteség különbözete összegének hároméves számtani átlaga.

A számítást a megelőző három üzleti év könyvvizsgáló által hitelesített éves beszámolója alapján kell elvégezni.

A számítások során nem vehető figyelembe:

- Y az értékvesztéssel, értékvesztés visszairással, céltartalék képzéssel vagy céltartalék-felhasználással kapcsolatos ráfordítás és bevétel,
- Y az általános igazgatási költség,
- Y a kereskedési könyv részét nem képező tételek - ide nem értve a devizát - eladásából realizált bevétel, a pénzügyi műveletek nettó nyereségében és a pénzügyi műveletek nettó veszteségében szereplő eredmény, az egyéb bevételek között szereplő üzleti tevékenységből származó bevétel,
- Y az egyéb bevételek között lévő a biztosítási események miatti kártérítésből származó bevétel.

Az irányadó mutató számítása során csak a pozitív előjelű összeget lehet figyelembe venni. Ha ez az összeg egy év vonatkozásában negatív vagy nulla, akkor a fennmaradó két évhez tartozó pozitív összegek számtani átlagát kell figyelembe venni. Ha az összeg két év vonatkozásában negatív vagy nulla, akkor kizárólag annak az évnek az adatát kell figyelembe venni, amelynek esetében az összeg pozitív.

A Takarékszövetkezet működési kockázatának tőkekövetelménye az előbbiek szerint számított irányadó mutató tizenöt százaléka.

A tőkekövetelmény összege a 2009. évre: 200,518 millió forint.

Rajka, 2010. április 14.

Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet
Igazgatósága